

vedi kaj pokazati, ampak določiti, katerih sort naj se v bodočnosti držimo. Vsaj nam ne bode trebalo drugega kot na podlagi dobljenih vestnih poročil izbrati sorte, ki se pri nas izvrstno ponašajo. Hvala Bogu, vse važnejše sorte jabolk imamo vže tako na Kranjskem, zato so skrbeli zaslužni sadjarji, kakor Pirc, Pintar, Homan, Kulavic, Dolenc (na Slapu), Rorman (v Dobruški vasi) i. t. d., torej poskušnje so tu, treba nam je le izbirati. To delo pa ni majhno in tudi ne bode tako hitro zvršeno, ne smemo ga čakati, ampak pridno naprej drevje saditi. Pa katero? Nekaj svojih izkušenj uže imamo; v zadnjem listu smo pisali, da nam ugajajo mašanckarji, čebularji, tofeljni, voščénke; zraven teh sort pa z mirno vestjo tudi lahko sadimo sorte, ki so Štajercem priporočene, kajti Štajerci imajo podnebne in zemeljske razmere skoraj povsem podobne našim. Vse to nas je napotilo, da hočemo poročati našim sadjarjem o jabolčnih sortah, katere priporoča grof Attems za saditev na Štajerskem. Sadjarji naj se naših nasvetov držijo, iz popisa posameznih sort v naslednjim članku pa lahko razvidijo, katera jim bode najbolje ugajala. Ako hočemo prispeti v sadjarstvu do zelenega cilja, držati se moramo načela, ki ga ima c. kr. avstrijsko sadjarsko društvo: „Malo sort, ki so dobre in porabne in proč z nerabno mešanico brezštevilih sort.“

Štajercem priporočene jabolčne sorte, ki pa tudi drugod ugajajo.

V naslednjem podajemo našim č. čitateljem imena in popis jabolčnih sort, koje grof Attems na podlagi dolgoletnih izkušenj in preiskavanj priporoča kot najboljše in to posebno gledé kupčijskih razmer:

1. Zimski mašanckar. (Gambovec.) Raste v vsaki legi, tudi na polji, zori v decembru in se drži do spomladi. Izvrstna namizna, kupčijska in povsod razširjena sorta. Mašanckar poznan je po celem svetu ter ga dobro plačujejo. Odtrgan sad je zelen, a obležan je zlato rumen; meso je sočno in močno dišeče. Drevo je močne rasti, zdravo in vsako drugo leto bogato obrodi. Mašanckar je le za visoko debelnato vzgojo, krono ima široko, z visečimi vejami, cepiti ga je le na divjak.

2. Angleška zimska zlata parména. Raste tudi v mrzlejši legi, v vsaki zemlji, na polju in ob cesti. Zori meseca oktobra in se drži do marca. Namizna, gospodarska in izvrstna kupčijska sorta, tudi dobra za sušenje. Sad je zelo číslan in ga dobro plačujejo. Drevo je močne in lepe rasti, cvete pozno in bogato, rodi vsako leto. Krono naredi visoko kakor topola (jagnjed), dá se pa vzgojiti za špalir in raste dobro na divjaku kakor tudi na pritlični podlagi (ivančkovem ali paradižnikovem jabolku.)

3. Šampanjska rejneta. Raste po visoko ležečih krajih, celo v vetrni, mrzli legi, na

vrtu, na polju in ob cesti. Zori po novem letu in se drži do poletja. Namizna in kupčijska sorta, ki je dobra za sušenje in za mošt. Sad je zelo trpežen, pa ne prav fin. Drevo je plodovito, cvete pozno in dolgo ter ljubi dobro ilovnato zemljo. Drevo, kojega krona je gosta in stisnena, raste dobro le na divjaku požlahtnjeno.

(Dalje prihodnjič.)

Dolenjsko sadjarstvo.

Ob priliki Tržaške razstave l. 1882 pisal je grof H. Attems o Dolenjskem sadjarstvu tole: Dolenjsko sadje je take oblike in barve, da se vidi, da je raslo v južnem podnebj. To bodi pa kažipot, kako je v tej pokrajini vrediti sadjarstvo, ki ima glede podnebjja toliko prednosti pred planinskimi pokrajinami. Jaz menim pred vsem pridelovanje dobrih in pravih zimskih hrušek, ki pri nas na Štajerskem nič kaj prav nočejo zoréti. — Dolenjsko poleg Goriškega postalo bi lahko za te vrste sadja glavni pridelovalec za Dunaj in za Rusko. Rusko dobi sedaj sadje iz Kríma, največ pa s Francoskega. Trst naj bi se oziral na te razmere in delal pot Dolenjskemu in Goriškemu sadju.

Tudi mi smo tega mnenja, ker smo dobro prepričani, da umno sadjarstvo reši Dolenjskega kmeta popolnega ubožanja. V to svrhu treba je, da se inteligencija za to stvar pobriga, zlasti pa učiteljstvo, in da se opusti nesrečna misel, da je vinarstvo edina mogoča stroka kmetijstva na Dolenjskem.

Praha.

Nedavno so mislili še vseobče, da je prahe treba, bodi zemlja kakoršna koli: dobra, slaba; lahka, težka, sušna, mokrotna. Povdarjalo se je, da brez prahe morajo njive izercpiti se in izpiti. Vendar temu ne pritrjuje več nobeden razumnih kmetovalcev. Sploh pa noveji čas trdijo, da prahe nikakor ni treba. Akoravno je včasih marsikateri kmetovalec se bal, da ne bi preveč praho zanemarjal, toda naposled se je vsakateri prepričal, da je samemu sebi škodoval. Želeti je, da se tega vsakdo prepriča brez škode.

Tukaj je v prvi vrsti potrebno vedeti, kaj hočemo s praho sploh doseči? Navadno pravijo, da si njive tako pomorejo in se popravljajo in zatem zopet v določeni vrsti rodijo novih sadežev. Kedar njiva počiva, navozijo na njo gnoja. S tem dobi njiva novih snovi hranilnih za bodoče sadeže. Z njivino prstjo se pomešajo mogoče dobro. Zatem ima njiva časa dovolj, da se vsede in tako pripravi iz nova lepo in dobro roditi. Gnoj more biti živalski ali kovinski ali tudi umetni. Zgornje plasti njivine lepo razorane postanejo rodovitne tudi od zraka, ker iz tega prejemajo mnogo rodnih snovi, čeravno jih precej ne moremo ne videti, ne tehtati. Sedaj vprašujejo, bi li ne bilo možno vse to doseči tudi brez prahe? Odgovor deloma

zapopaden je v uže rečenem. Plevela čiste, vseskozi marljivo obdelovane njive, ki so brez zastane mokrote, ne potrebujejo prahe, če se jim le nekoliko časa med prvo in drugo setvijo za počitek privošči. Po nekod bi tukaj praha jako škodovala, zlasti če solnčni žarki pritiskajo in prah narejajo na njivi. Na lahkih zemljiščih sicer dobro obdelovanih škoduje praha najbolj, kajti vselej mora kmetovalcu biti mari, da izkoristuje njive kolikor največ možno in da jih ne pušča neobsejanih. To pa najbolje doseže s tem, da sadež za sadežem pravilno nasleduje

Na lahka zemljišča kaže čem več, tem boljše sadežev sejati ali saditi. Ti zapuščajo vsak nekaj odpadkov. Zemlja se vsprime, daje boljšega in trdnjega stališča sadežem in bolje rodi.

Drugače je pa tam, kjer je zemlja hladna, mokra, nerodna. Potrebuje zmiraj več časa. predno zgodni, in zahteva mnogo obdelovanja, ako hočemo, da bode prav vzrahljana. Tukaj pa ni mogoče vselej ogniti se prahi, sicer ne dobimo dovolj časa za zboljšanje njive. Kaj takošnega pripeti se najčešče, kedar vreme žetev zadržava ali sejatev odlaga. Časih postane vsled tega čas med obema jako skrčen. V teh slučajih in sploh, kedar časa ni njivo dobro obdelati, potrebna je praha. Čeravno je pa te časih treba, prizadevati mora si kmetovalec vendar vselej na vso moč, da se nje ne poslužuje.

To pa doseže le, ako sadeže tako vrsti, kakor to vелеva dotična zemlja in podnebje. Njivo naj čisti plevela, marljivo obdeluje, gnoja dovolj navaža in o pravem časi, sploh naj ravna kakor razumen kmetovalec. Pomaga si najleži s tem, da precej po žetvi njivo podorje. Zlasti ugaja to težkej zemlji, katero zrak bolje rodno dela, če je preorana. Marsikatero tvarine, v njej se razkrojijo tako leži in brzeje. Njiva je tako za glavno oranje najbolje pripravljena.

Zatoraj je treba skrbeti najprvič za to, da prahe ne bode treba. Vendar pozabiti se ne sme, da utegnejo nastopiti tako neugodne razmere, da se je moramo zopet poslužiti vsaj za nekaj časa. V takih slučajih prahe ne pripustiti, bila bi velika napaka.

Gospodarske novice.

* Umrl je 15. t. m. ud c. kr. kmetijske družbe gospod Janez Kavčič, posestnik in gostilničar na Razdrtem. Ranjki pristopil je h kmetijski družbi dné 8. maja 1867 ter ji je zvest ostal noter do smrti. Gospod Kavčič bil je zelo razumen in napreden kmetovalec, zlasti pa živinorejec. — Dné 10. t. m. umrl je gospod Anton Jansekovič, zdravnik na Vrhniki dné 22. t. m. pa gospod Martin Šlibar, dekan na Vrhniki. Tudi ta dva gospoda bila sta uda kmetijske družbe.

* List s podobami za šolsko vrtnarstvo izhaja uže drugo leto na Dunaji. List, katerega ime je „Der Schulgarten“, ureduje meščanski učitelj Franc Langauer v Pencingu pri Dunaji, Hauptstrasse 54. Oprav-

ništvo lista ima znana tvrdka za učna sredstva A. Pichler's Witwe & Sohn. Prav toplo bi želeli, da naroči mnogo naših gg. učiteljev ta izvrstno uredovani list, iz katerega morejo med družim posebno posneti, kako je šolski vrt s pedagogijskega stališča izkoristiti. V teku leta hočemo večkrat kak strokovni članek iz tega lista prijaviti. List stoji za celo leto 1 gld. 50 kr.

* Celjska posojilnica ravnokar razpošilja svoj računski sklep za l. 1886. Posojilnica v Celji imela je l. 1886. prometa 797.321 gld. 86 kr. Pristopilo je k njej 315 zadružnikov, izstopilo pa samo 10. Čistega dobička je 3673 gld. 99 kr. Posojilnica ima dosedaj rezervnih fondov v znesku 13361 gld. 54 kr. Posojilnica v Celji ni imela pri svojih dolžnikih od obstanka sem še nikakeršnih izgub.

* Štajerska c. kr. kmetijska družba imela je 16. t. m. v Gradci svoj 63. občni zbor. Občni zbor je glavnemu odboru naložil, naj pri vojnem oskrbništvu dela na to, da se pri nakupu potrebščin za vojno vedno napové najvišja cena, ki jo opravništvo misli plačati. Nadalje ima glavni odbor na to delati, da povišajo uvoznino na loj in druge živalske masti, da osnujejo deželno zavarovalnico, da vpeljejo obligatorično zavarovanje proti ognju. Tudi je občni zbor sklenil potom glavnega odbora prositi štajerski deželni zbor, da pospešuje enako dolénje-avstrijskemu osnovno posojilnic po Raiffeisenovi sistemi.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 16. Moja šestletna krava boleha uže deseti dan. Pogosto se vleže na tla enkrat na eno, drugikrat na drugo stran, molí noge od sebe ter stega glavo po vampu, kakor kedar se teleti. Blato gre redno od nje, ravno tako tudi redno pije in jé. Krava se je uže večkrat pojala. (Mat. F. v Z.)

Odgovor. Opis bolezní je prepovršen, da bi jo zamogli spoznati. Zna biti, da je krava v križu mrtudna, katera bolezen je lahko prišla od prehlajenja, od težkega poroda ob prilíki zadnjega oteletenja ali pa je ob pripuščanji bik poškodoval kravo. Svetujemo Vam, da se obrnete do gosp. Gasparija, c. kr. okrajnega živinozdravnika v Postojni.

Vprašanje 17. Na ponudbo mi je nekaj divjakov ker pa ne vem kako ceno imajo divjaki v kupčiji, prosim za svet po čim jih smem plačati. (Š. K. v A.)

Odgovor: Vrednost divjakov odvisna je v prvi vrsti od njih kakovosti. Nepresajeni, toraj slabo ukoreníčeni so prav malo ali nič vredni. Kmetijska družba kupila je letos divjake pri W. Neumannu v Leutersdorfu na Saksonskem. Plačala je tisuč enoletnih jabolčnih divjakov po 1 gld. 50 kr., tisuč dvo- do tri-letnih, presajenih po 11 gold. (ti so dobri za cepljenje v roki), tisuč izbranih tri- do štíri-letnih, posebno lepíh divjakov 15 gold. Vožnja za tisuč divjakov zadnje vrste stoji do Ljubljane preko 5 gold. Tvrdko W. Neumanna najdete med inserati.